

УДК: 378.2

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-312-316

УМРИХІНА Оксана Станіславівна –
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри інструментального виконавства
Уманського державного педагогічного університету
Імені Павла Тичини
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1735-1152>
e-mail: roza2223@meta.ua

ПРИНЦИПИ ТА ПІДХОДИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Ефективність формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в реальних умовах безпосередньо залежить від використання певного спектру підходів і педагогічних принципів у навчальному процесі. Автор доводить, що оптимальними для формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва будуть системний, інтегративний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний і культурологічний підходи. Системний підхід полягає в системній організації професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва з урахуванням необхідності формування їхньої професійної культури. Використання інтегративного підходу обумовлено необхідністю відображення особливостей професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва в проєктованому процесі. Під час його реалізації навчально-виконавська, навчально-виховна, творча діяльність поєднується в один процес професійної підготовки, що відкриває широкі можливості для формування в студентів багатьох професійно важливих якостей. Особистісно-діялісним підходом автор вважає суб'єктно-орієнтовану організацію педагогічної взаємодії та управління навчальною діяльністю студентів під час розв'язання ними спеціально структурованих навчальних завдань різної складності та проблемності. Основна ідея компетентнісного підходу полягає в тому, що головним результатом освіти є не індивідуальні знання, уміння і навички, а здатність і готовність людини здійснювати ефективні і продуктивні дії в різних соціально значущих ситуаціях. З точки зору культурологічного підходу освіта – це культурний процес, що відбувається в культурно відповідному освітньому середовищі і спрямований на розвиток соціального (культурного) досвіду студентів, який складається із знань, способів діяльності, досвіду, творчої діяльності, емоційні та цінні стосунки. Доведено, що зв'язок теоретичних положень з педагогічною практикою базується на принципах, що відображають основні закономірності окресленого процесу. Автор розкриває наступні принципи: принцип гуманістичної спрямованості педагогічного процесу; науковості змісту і методів навчального процесу; професійної спрямованості навчання у вищій школі.

Ключові слова: професійна культура майбутніх учителів музичного мистецтва, принципи формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, підходи формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, майбутні учителі музичного мистецтва, фахова підготовка, мистецька освіта.

UMRYKHINA Oksana Stanislavivna –
Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor of the Department of Instrumental Performance,
Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1735-1152>
e-mail: roza2223@meta.ua

PRINCIPLES AND APPROACHES OF FORMING THE PROFESSIONAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF MUSIC

The effectiveness of the formation of the professional culture of future music teachers in real conditions directly depends on the use of a certain range of approaches and pedagogical principles in the educational process. The author proves that optimal for the formation of the professional culture of future music teachers will be systemic, integrative, personal-activity, competence and cultural approaches. The systematic approach consists in the systematic organization of professional training of future music teachers, taking into account the need to form their professional culture. The use of an integrative approach is due to the need to reflect the specifics of the professional activity of future music teachers in the projected process. During its implementation, educational-executive, educational-educational, creative activities are combined into one process of professional training, which opens up wide opportunities for the formation of many professionally important qualities in students. The author considers the personal-active approach to be subject-oriented organization of pedagogical interaction and management of students' educational activities during their solving of specially structured educational tasks of various complexity and difficulty. The main idea of the competence approach is that the main result of education is not individual knowledge, abilities and skills, but the ability and willingness of a person to perform effective and productive actions in various socially significant situations. From the point of view of the cultural approach, education is a cultural process that takes place in a culturally appropriate educational environment and is aimed at the development of the social (cultural) experience of students, which consists of knowledge, methods of activity, experience, creative activity, emotional and valuable relationships. It is proved that the connection of theoretical provisions with pedagogical practice is based on principles that reflect the main regularities of the outlined process. The author reveals the following principles: the principle of humanistic orientation of the pedagogical process; scientific content and methods of the educational process; professional orientation of higher education.

Key words: professional culture of future teachers of musical art, principles of formation of professional culture of future teachers of musical art, approaches to the formation of professional culture of future teachers of musical art, future teachers of musical art, professional training, art education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Усі зміни, що відбуваються у вищій освіті, неодмінно стосуються студента як майбутнього педагога, носія наукових знань, культурно-педагогічного досвіду суспільства. У загальній і професійній культурі виявляється соціокультурний, інтелектуальний і моральний потенціал майбутнього вчителя. Цей потенціал є національним багатством, і його необхідно вчасно затребувати та раціонально використовувати. На жаль, наявні науково-педагогічні дослідження та передовий педагогічний досвід призводять лише до часткового підвищення професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва, залишаючи незмінною базову основу їхньої професійної підготовки. Це можна пояснити неусвідомленням і слабкою теоретичною розробкою самої сутності професійної культури студента-майбутнього педагога, як чинника формування його особистості, а також недооцінку змін у змісті та технології процесу навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Базовими теоретичними положеннями статті виступили праці з дидактики професійної школи (І. Зязюн, Н. Ничкало та ін.), теорії професійної освіти (С. Гончаренко, Р. Гуревич та ін.), психологічних особливостей формування професійних умінь і навичок (І. Бех, Г. Костюк, А. Маслоу, Т. Мельничук та ін.), професійно-теоретичної і професійно-практичної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва (Г. Падалка, О. Ростовський, О. Рудницька, О. Щолоковата ін.), феномен професійної культури педагога (О. Бондаревська, І. Зязюн, О. Гармаш, А. Мудрик та ін.).

Екстраполяція означеної проблеми в сферу вищої музично-педагогічної освіти показала необхідність осмислення феномена професійної культури вчителя музичного мистецтва як явища, унікального в силу свого одночасного поєднання з педагогічною та з музичною діяльністю. Такий підхід до розгляду професійної культури педагога-музиканта дозволяє безпосередньо зв'язати її з професійним досвідом в області музично-педагогічної діяльності, що, в свою чергу, узгоджується з ідеєю підготовки фахівців, які поєднують володіння різноманітними знаннями, вміннями та навичками зі здатністю до їх функціонального застосування згідно з практичними вимогами. Однак, формуванню професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва з позиції її інтегративної цілісності не приділяється достатньої уваги.

Мета статті – дослідити принципи та підходи формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу. Ефективність формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва в реальних умовах безпосередньо залежить від використання певного спектру підходів і педагогічних принципів у

навчальному процесі. У своїй найзагальнішій формі категорія підходу відноситься до базової інваріантності в аналізі будь-якого явища. Термін «підхід до навчання» наразі не має чіткого визначення. Це поняття може виступати як світоглядна категорія, що відображає соціальні установки суб'єктів освіти як носіїв соціальної свідомості. Це також може свідчити про глобальну та системну організацію навчально-виховного процесу, що включає всі його складові, і насамперед суб'єктів педагогічного впливу. Останнє з наведених трактувань виберемо як орієнтир, виходячи з якого оптимальними для формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва будуть системний, інтегративний, особистісно-діяльнісний, компетентнісний і культурологічний підходи.

Так, при виборі системного підходу ми керувалися думкою Ю. Шабанової, яка вважає, що всі педагогічні явища повинні розглядатися як певна освітня система [6]. Виходячи з цього положення, вирішення ключової проблеми, що розкривається в даній статті, полягає в системній організації професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва з урахуванням необхідності формування їхньої професійної культури. Зважаючи на певну різноманітність трактувань терміну «педагогічна система», особливої уваги заслуговує визначення, запропоноване Г. Сорокою: «Під педагогічною системою розуміємо певну сукупність взаємопов'язаних засобів, методів, процесів, необхідних для створення організованого і цілеспрямованого педагогічного впливу на розвиток особистості» [4]. Отже, системний підхід дозволяє встановити внутрішні та зовнішні зв'язки модельованого процесу, де зміст надається заданою метою, а досягнення заданого результату пов'язане зі створеними умовами.

Використання інтегративного підходу обумовлено необхідністю відображення особливостей професійної діяльності майбутніх учителів музичного мистецтва в проєктованому процесі. Під час його реалізації навчально-виконавська, навчально-виховна, творча діяльність поєднується в один процес професійної підготовки, що відкриває широкі можливості для формування в студентів багатьох професійно важливих якостей. Такий підхід має забезпечити усвідомлення студентами важливості оволодіння педагогічними вміннями та навичками як невідмінного елемента професійної культури. Водночас, використання різноманітних форм діяльності має сприяти розвитку в них інтеграційних умінь і навичок – конструктивних (логічна побудова уроку музичного мистецтва в єдності організаційної та інструментально-інтерпретаційної діяльності), інформаційних (уміння використовувати різноманітні джерела інформації при здійсненні професійної діяльності), комунікативних

(здійснення педагогічної взаємодії з використанням психолого-педагогічних навичок).

Особистісно-діяльнісним підходом ми вважаємо суб'єктно-орієнтовану організацію педагогічної взаємодії та управління навчальною діяльністю студентів під час розв'язання ними спеціально структурованих навчальних завдань різної складності та проблемності. Високий ступінь суб'єктивності, притаманний діяльності педагога-музиканта, характеризує її як художньо-творчу, а також вимагає наявності вроджених задатків і розвитку спеціальних здібностей до її здійснення. Тому вирішальним у виборі такого підходу є те, що він забезпечує «...створення умов для розвитку гармонійної, морально досконалої, соціально активної, професійно компетентної особистості, яка прагне до постійного саморозвитку» [3, с. 71]. Тому формування професійної культури студентів – майбутніх учителів музичного мистецтва тісно пов'язане з їхнім індивідуальним, професійним та особистісним розвитком, від певного рівня психолого-педагогічної підготовки до високого рівня професійної культури. Задана траєкторія процесу забезпечує таку його організацію, за якої зміст фахових дисциплін усвідомлювався б студентами одночасно як професійні та особистісні цінності (музика як засіб розвитку особистості учня і власного духовного збагачення, як можливість професійної творчості, пізнання світу і себе в ньому, як засіб художнього спілкування і самовираження), у зв'язку з чим, процес навчання набував би для них особистісного сенсу.

Вибір компетентнісного підходу зумовлений необхідністю адаптації навчального процесу до сучасних освітніх вимог. Основна ідея цього підходу полягає в тому, що «головним результатом освіти є не індивідуальні знання, уміння і навички, а здатність і готовність людини здійснювати ефективні і продуктивні дії в різних соціально значущих ситуаціях. У цьому відношенні... домінуючою є ідея не тільки «збільшення обсягу» знань, а отримання всебічного досвіду дії» [2]. Продовжуючи цю думку, зазначимо, що одним із головних аспектів будь-якої діяльності є вміння прогнозувати її результати, тому при запровадженні компетентнісного підходу до педагогічної освіти необхідно не лише створювати еталонні моделі педагогічної роботи, а й розвивати вміння дослідницької діяльності студентів. Тому, процес формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва має подолати свою вузькоспеціалізовану спрямованість на розвиток умінь із широким спектром, що забезпечить успішну діяльність студентів у майбутній багатовекторній професійній діяльності, яка інтегрує загальнокультурний, психолого-педагогічний, музикознавчий та виконавський аспекти.

Необхідність встановлення взаємозв'язку між компонентами професійної культури майбутніх учителів музики та організацією діяльності, пов'язаної з її формуванням, зумовила звернення до культурологічного підходу. З точки зору цього підходу освіта – це культурний процес, що відбувається в культурно відповідному освітньому

середовищі і спрямований на розвиток соціального (культурного) досвіду студентів, який складається із знань, способів діяльності, досвіду, творчої діяльності, емоційні та цінні стосунки. Не можна не помітити, що досвід, який людина отримує в процесі навчання, є перехрестям компетенцій і культурних підходів. Однак, якщо компетентнісний підхід спрямований на набуття студентами конкретних компетенцій, як основи для дій у різних професійних ситуаціях, то культурологічний підхід передбачає розвиток усіх необхідних людських сил, які створюють структуру, що включає здібності до певного типу діяльності, знання, уміння і навички, необхідні для її здійснення, орієнтації особистості на цю діяльність [3]. Культурологічний підхід реалізується шляхом організації культурної адекватності освітнього середовища, що сприяє формуванню професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

Зв'язок теоретичних положень з педагогічною практикою базується на принципах, що відображають основні закономірності окресленого процесу – залежність процесу навчання від потреб суспільства та особистості; залежність навчання від індивідуальних особливостей студента; взаємозв'язок мети, завдань, змісту, методів, форм і результатів навчально-виховного процесу.

Одним з провідних є основоположний принцип навчання та виховання – *принцип гуманістичної спрямованості педагогічного процесу*, який виражає необхідність гармонійної єдності цілей суспільства й особистості. Утвердження гуманістичних цінностей в сучасному суспільстві на перше місце ставить цінність особистості людини, багатство її духовного світу, що виявляється в загальній і професійній культурі. У житті університету технократична парадигма професійної освіти замінюється концепцією культурно-особистісної та творчої професійної освіти. Втрата гуманістичних засад у системі вищої освіти, прагнення до одноманітності в організації навчального процесу, посилення фахової освіти та недооцінка особистісної підготовки призводять до непорозуміння між викладачами та студентами.

Відповідно до проблеми, якій присвячена дана стаття, дотримання принципу гуманістичної спрямованості педагогічного процесу полягатиме не лише у формуванні в студента необхідних компетенцій відповідно до вимог освіти, але, як писав В. Сухомлинський, «відкритті перед кожним вихованцем тих сфер розвитку його духу, де він може досягти вершини, проявити себе, заявити про своє Я» [5, с. 373]. Слід підкреслити, що особистісно-професійне становлення музиканта є складним процесом, який передбачає розвиток не тільки комплексу спеціальних умінь і навичок, а й «тих метаморфоз, внутрішніх зрушень, які відбуваються в сфері фантазії та уяви, але й «ті метаморфози, внутрішні зрушення, які відбуваються в області фантазії та уяви, в емоційно-вольовій сфері, а також в сфері професійного музичного мислення, художньої свідомості того, хто навчається» [1]. Для майбутнього педагога-музиканта період навчання у ЗВО має стати

періодом інтенсивного формування його особистості, і від того, на яких принципах буде будуватися процес навчання, залежить напрямок, у якому він розвиватиметься. Застосування принципу гуманістичної спрямованості у процесі формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва потребує визнання власної цінності особистості у світі музики та підпорядкування всього освітнього процесу завданню всебічного становлення особистості.

Провідним орієнтиром відбору предметного змісту освіти і методів діяльності педагога і учнів є принцип *науковості змісту і методів навчального процесу*. У зв'язку з цим не можна не відзначити, що в педагогіці мистецтва, особливо в областях, пов'язаних з виконавством, успішність навчання і творчі досягнення учнів прийнято пов'язувати з особистістю педагога. Достатньо згадати Г. Нейгауза – творця однієї з найбільших фортепіанних шкіл – його учнями були Е. Гілельс, Я. Зак, Е. Малінін, С. Ріхтер та ін. Плеяду відомих виконавців виховав О. Гольденвейзер: серед його учнів – Д. Башкіров, Л. Берман, Г. Гінзбург, Р. Тамаркіна, Т. Ніколаєва, С. Фейнберг та ін. Знаменитими педагогами, які виховали чимало талановитих виконавців, були А. Есіпова, Л. Ніколаєв, Л. Оборін.

У той же час, важко не погодитися з думкою Г. Ципіна, який наголошував, що в даному випадку «за персонально характерними прикметами вигляду того чи іншого педагога – система принципів і установок, що втілюються в навчальній діяльності», і шляхи до вирішення професійно-особистісного розвитку учнів слід шукати в такій організації навчального процесу, яка забезпечувала б його високі результати [7].

Таким чином, відаючи належне досягненням вітчизняного піанізму, і в той же час враховуючи унікальність феномена педагогічного виконавства як явища культури, наголошуємо, що процес формування професійної культури музиканта-педагога, повинен відображати сучасні ідеї педагогічної науки і музикознавства у даній сфері. Окрім цього, принцип науковості змісту і методів навчального процесу є підставою для використання під час формування професійної культури учителів музичного мистецтва досягнень в суміжних областях, в першу чергу – психології та педагогічної культурології.

Сучасний підхід до освіти націлює організацію процесу навчання на професійно-особистісний розвиток учнів, у зв'язку з чим, особливе значення має набуття студентами компетентностей, що виражаються в здатності використовувати свій особистісний потенціал в різноманітних ситуаціях професійної діяльності. У зв'язку з цим, формування досліджуваної культури в студентів – майбутніх учителів музичного мистецтва передбачає опору на принцип *професійної спрямованості навчання у вищій школі*. Реалізація даного принципу у закладі вищої освіти передбачає «формування у студентів умінь виконувати широкий комплекс розумових операцій, аналогі яких в тій чи іншій мірі вони повинні будуть виконувати в своїй майбутній професійній

діяльності» [1]. Осмислення даної позиції в контексті висвітлюваної проблематики визначає співвіднесення змістовного наповнення процесу формування професійної культури майбутніх педагогів-музикантів з видами професійної діяльності фахівців даного профілю – педагогічною, культурно-просвітницькою, дослідницькою, проектною.

Доцільно звернути увагу на позицію Г. Ципіна і його послідовників відносно цілей музично-виконавського навчання, згідно з якою «формування власне ігрових якостей, музично-виконавських умінь і навичок, тобто вчення у вузькому сенсі слова, має бути не самоціллю, що підмінює собою все інше, а лише однією з цілей, аж ніяк не важливішою, ніж всебічний і універсальний розвиток учнів» [7, с. 34]. Вважаючи дане твердження повністю справедливим відносно професійної підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва, наголошуємо, що даний процес необхідно вибудовувати таким чином, щоб набуті студентами в процесі навчання спеціальні компетенції мали широкий діапазон дії, і в майбутньому могли б легко застосовуватися в ситуаціях, що вимагають від педагога-музиканта принципово нових підходів до вирішення практичних завдань. Так, реалізація даного принципу створює умови для підготовки студентів до професійної адаптації ще в роки навчання у закладі вищої освіти.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, тенденції та принципи взаємопов'язані, та підпорядковуються одна одному. Вони утворюють ієрархічну систему, в якій кожен принцип пов'язаний не тільки з провідними тенденціями, а й з іншими принципами. В одних випадках ці зв'язки більш міцні і стійкі, в інших – короткочасні та мінливі. Але в своїй єдності вони забезпечують цілісність, динамічність формування професійної культури. Осмислення системи провідних тенденцій і принципів дозволяє намітити стратегію і тактику формування професійної культури майбутніх педагогів-музикантів, визначити і реалізувати необхідні для цього педагогічні умови.

Перспективи подальших досліджень полягають у виявленні закономірностей формування професійної культури майбутніх педагогів-музикантів, виявленні педагогічних умов формування досліджуваної культури у майбутніх учителів музичного мистецтва.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Дороніна Т. О. Теорія і практика вищої професійної освіти в Україні : навч. посіб. для магістрантів зі спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки» / [авт.-уклад. : Т. О. Дороніна]. Кривий Ріг : КДПУ, 2018. 250 с.
2. Іванова О. О. Компетентнісний підхід у співвідношенні знання-орієнтованим та культурологічним. URL: <http://webcashe.googlecontent.com> (дата звернення: 03.09.2022).
3. Моїсєєва Ф. А., Усачов В. А. Осмислення культури як процесу розвитку людського суспільства. *Наука. Релігія. Суспільство*. 2013. №4. С. 70-74.

4. Сорока Г. І. Сучасні виховні системи та технології. Харків: Вид-во «Ранок», 2002. 128 с.

5. Сухомлинський В.О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості. Вибрані твори : в 5-ти т. Т. 1. Київ : Радянська школа, 1976. С. 55–206.

6. Шабанова Ю.О. Системний підхід у вищій школі: підруч. для студ. Магістратури. Дніпропетровськ : НГУ, 2014. 120 с.

REFERENCE

1. Doronina, T. O. (2018). Teoriya i praktyka vyshchoyi profesynoyi osvity v Ukraini [Theory and practice of higher professional education in Ukraine]: navch. posib. dlya mahistrantiv zi spetsial'nosti 011 «Osvitni, pedahohichni nauky» / [avt.-uklad. : T. O. Doronina]. Kryvyi Rih : KDPU. 250 s. [in Ukrainian]

2. Ivanova, O. O. Kompetentnisnyy pidkhid u spivvidnoshennizi znannya-oriyentovanym ta kul'turolohichnym [Competence approach in relation to knowledge-oriented and culture-oriented]. URL: [http://webcashe.googlecontent.com\(data_zvernennya:03.09.2022\)](http://webcashe.googlecontent.com(data_zvernennya:03.09.2022)). [in Ukrainian]

3. Moisyeyeva, F.A., Usachov, V.A. (2013). Osmyslennya kul'tury yak protsesu rozvytku lyuds'koho suspil'stva [Understanding culture as a process of development of human society]. Nauka. Relihiya. Suspil'stvo. №4. S. 70-74. [in Ukrainian]

4. Soroka, H. I. (2002). Suchasni vykhovni systemy ta tekhnolohiyi [Modern educational systems and technologies]. Kharkiv: Vyd-vo «Ranok». 128 s. [in Ukrainian]

5. Sukhomlyns'kyu, V.O. (1976). Problemy vykhovannya vsebichno rozvynenoyi osobystosti [Problems of raising a comprehensively developed personality]. Vybrani tvory : v 5-ty t. T. 1. Kyuyiv : Radyans'ka shkola. S. 55–206. [in Ukrainian]

6. Shabanova, YU.O. (2014). Systemnyy pidkhid u vyshchyi shkoli [Systematic approach in higher education]: pidruch. dlya stud. Mahistratury. Dnipropetrovs'k : NHU. 120 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

УМРИХІНА Оксана Станіславівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментального виконавства Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

Наукові інтереси: формування професійної культури майбутніх учителів музичного мистецтва.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

UMRYKHINA Oksana Stanislavivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of the Department of Instrumental Performance, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

Scientific interests: formation of professional culture of future music teachers.

Стаття надійшла до редакції 11.07.2023 р.

УДК 378.147.091.33-027.22:781.68(045)

DOI: 10.36550/2415-7988-2022-1-209-316-323

ЧЕПУРКО Дмитро Миколайович –

аспірант кафедри педагогіки та спеціальної освіти
Центральноукраїнського державного університету
імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-9967-6750>

e-mail: dmitrych5129@gmail.com

**ТВОРЧО-ІНТЕРПРЕТАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ-МУЗИКАНТІВ
НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ**

Автор статті розглядає проблему творчо-інтерпретаційної діяльності майбутніх педагогів-музикантів на уроках мистецтва у загальноосвітніх середніх закладах України. На підставі ґрунтовного аналізу наукових джерел здійснено спробу представити поняття «творчо-інтерпретаційна діяльність» та окреслити напрямки її реалізації на уроках інтегрованого циклу «Мистецтво» у закладах загальної середньої освіти. Автор дійшов висновку, що філософське розуміння інтерпретації в мистецтві пов'язано з вивченням тексту, виконавською діяльністю, сприйманням художнього твору та, як наслідок, створенням естетичного продукту поняття «інтерпретація» у філософському розумінні. Психологічне тлумачення терміну «інтерпретація» дозволило визначити його як складну особистісну систему, підсвідомий процес вираження митцем своїх емоцій у художньому творі, який відтворює виконавець на ґрунті власного світорозуміння й світовідчуття та сприймає слухач. У музикознавчому аспекті, розгляд проблеми інтерпретації як мистецького явища пов'язаний не тільки з виконавством або словесними судженнями: до музичних інтерпретаторів також належать музикознавці, музичні режисери, викладачі музики, музичні письменники і всі інші, діяльність яких пов'язана з розкриттям сутності музичної думки, з усвідомленням її виражально-змістовного потенціалу, а також ті композитори, які у своїх творах перетворюють художній матеріал з творів інших авторів або із власних (В. Москаленко). У педагогічному аспекті феномен інтерпретації в мистецтві розглядався науковцями як сформована здатність до художньо-педагогічної інтерпретації музичного твору, що свідчить про вищий ступінь професіоналізму в галузі музичної педагогіки (Г. Падалка); як пункт «переплавки» мистецтвознавчих знань у педагогічні (О. Щолокова), результатом чого є новоутворена якість творів, пов'язана з пізнавальними, освітніми, розвиваючими можливостями мистецтва, що сприяє формуванню виконавських та професійних компетенцій студентів (Г. Врубель). На підставі вивчення філософських, психологічних, мистецтвознавчих, педагогічних джерел автором визначено поняття «творчо-інтерпретаційна діяльність» як процес тлумачення творів мистецтва на ґрунті аналізу авторського тексту в контексті історичної епохи та стилю мистця, із залученням уяви, емоцій, інтуїції, знань про культуру і мистецтво та власного світорозуміння, спрямований на виховання креативної особистості учня на уроках мистецтва. Визначено три напрямки творчо-інтерпретаційної